

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MELCHIORJA WATHELETA,
predstavljeni 4. septembra 2014¹

Zadeva C-434/13 P

**Evropska komisija
proti**

Parker Hannifin Manufacturing Srl, nekdanja Parker ITR Srl,

Parker-Hannifin Corp.

„Pritožba — Konkurenca — Omejevalni sporazumi — Evropski trg cevi za uporabo v pomorstvu — Nasledstvo pravnih subjektov — Odgovornost za kršitev — Znižanje globe s strani Splošnega sodišča“

1. Evropska komisija v obravnavani pritožbi Sodišču predlaga razveljavitev sodbe Parker ITR in Parker-Hannifin/Komisija,² s katero je Splošno sodišče Evropske unije razglasilo delno ničnost Odločbe Komisije C(2009) 428 final³ (v zvezi s kartelom „cevi za uporabo v pomorstvu“, ki je eden izmed kaznovanih kartelov, ki so trajali najdlje⁴) in precej znižalo znesek globe, ki je bila naložena družbi Parker ITR z navedeno odločbo, pa tudi znesek, za katerega se je družba Parker-Hannifin Corp. (v nadaljevanju: Parker-Hannifin) štela solidarno odgovorna.

2. Sodišče lahko v obravnavani zadevi pojasni načela konkurenčnega prava Unije, ki se lahko uporabljajo za kartele, če se znotraj skupine prenesejo sredstva, ki so predmet kršitve, da bi se nato pravni subjekt pridobitelj (hčerinska družba) prodal neodvisni tretji osebi, preneseni subjekt pa še naprej, tako kot pred prenosom, sodeluje pri kartelu (to je položaj „gospodarske kontinuitete ali nasledstva“ znotraj skupine).

1 — Jezik izvirnika: francoščina.

2 — T-146/09, EU:T:2013:258, v nadaljevanju: izpodbijana sodba.

3 — Odločba z dne 28. januarja 2009 v zvezi s postopkom na podlagi člena [101 PDEU] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/39406 – Cevi za uporabo v pomorstvu, v nadaljevanju: sporna odločba). V teh sklepnih predlogih bom uporabljal staro oštevilčenje, ker je bila sporna odločba sprejeta na podlagi Pogodbe ES. Zanimivo je, da je v navedenem kartelu prvič poslovneža iz ene države članice (Italije) druga država članica (Nemčija) izročila Združenim državam zaradi kršitve konkurenčnega prava. Navedeni poslovnež je priznal krivdo, „walked into court wearing glasses and dressed in a khaki jump suit, leg irons and handcuffs and accompanied by two US Marshals“, U. S. District Court in the Southern District of Florida pa ga je obsodilo na dve leti zapora in mu naložilo globo 50.000 ameriških dolarjev (USD). Evropsko sodišče za človekove pravice je nedavno zavrnilo njegovo tožbo zoper odločbo nemških organov (glej med drugim mLex, „Extradited marine hose executive pleads guilty, sentenced to 24 months“, 24. april 2014, in „Human-rights court rejects case of extradited Italian cartel executive“, 29. maj 2014.

4 — Zanimivo je tudi, da je navedeni kartel zajemal ves svet in da so bila vanj po svetu vpletena številna podjetja iz sektorja cevi za uporabo v pomorstvu. Šlo je za kompleksen kartel, ki je bil že tako institucionaliziran, da je sprejel „statut“ v obliki memoranduma o dogovoru, prevzel formalno strukturo „kluba“, uvedel kodna imena in uporabljal storitve zunanjih „svetovalcev“, ki so koordinirali in nadzorovali kartel. Kartel je bil tudi trdoživ. Tako je po krizi med majem 1997 in junijem 1999 ponovno pridobil nekdanjo moč in nadaljeval svoje dejavnosti še osem let. Kartel je bil razpuščen šele po usklajenih pregledih, ki so jih opravili različni organi po svetu, pristojni konkurenco. Nato je bilo v več državah več oseb na vodilnih položajih, vpletenih v kartel, obsojenih na zaporno kazen.

3. V obravnavanem primeru gre za razlago načela *osebne odgovornosti*, v skladu s katerim je treba kršitev (v obravnavanem primeru kartel) pripisati fizični ali pravni osebi, ki upravlja podjetje, sodelujoče pri kartelu,⁵ in izjeme od tega načela, to je načela *gospodarskega nasledstva* (razvito zlasti pri prestrukturiranju ali drugih spremembah znotraj skupine podjetij), v skladu s katerim se lahko izkaže, da je treba zaradi učinkovitega izvajanja pravil o konkurenci kartel pripisati ne prvotnemu upravljavcu, temveč novemu upravljavcu vpletenega podjetja.⁶

I – Dejansko stanje spora

4. Dejansko stanje med strankami ni sporno.

5. Zadevne dejavnosti v sektorju cevi za uporabo v pomorstvu⁷ je ustanovila leta 1966 družba Pirelli Treg SpA, to je družba, ki pripada skupini Pirelli. Po združitvi dveh hčerinskih družb v skupini Pirelli jih je leta 1990 prevzela družba ITR SpA (v nadaljevanju: ITR).

6. Leta 1993 je družbo ITR prevzela družba Saiag SpA (v nadaljevanju: Saiag).

7. Leta 2001 sta družbi Parker-Hannifin Corp., krovna družba skupine Parker-Hannifin, in Saiag začeli razpravljati o tem, da bi lahko družba Parker-Hannifin prevzela dejavnosti družbe ITR v zvezi s cevmi za uporabo v pomorstvu. Družba ITR je zaradi te nameravane prodaje junija 2001 ustanovila podružnico, imenovano ITR Rubber.

8. Družba Parker Hannifin Holding, hčerinska družba v stoddotni lasti družbe Parker-Hannifin, se je 5. decembra 2001 z družbo ITR dogovorila za prevzem stoddotnega deleža družbe ITR Rubber, pri čemer naj bi se prevzem opravil na zahtevo družbe Parker Hannifin Holding.

9. V pogodbi je bilo namreč med drugim določeno, da naj bi se prenos sektorja gumijastih cevi (vključno s sektorjem cevi za uporabo v pomorstvu) z družbe ITR na družbo ITR Rubber opravil na zahtevo družbe Parker-Hannifin Holding.

10. Družba ITR je 19. decembra 2001 svoje dejavnosti v sektorju cevi za uporabo v pomorstvu prenesla na družbo ITR Rubber.

11. Prenos je začel učinkovati 1. januarja 2002.

12. Družba Parker-Hannifin Holding je 31. januarja 2002 od družbe ITR prevzela delež družbe ITR Rubber. Družba ITR Rubber je postala družba Parker ITR Srl.⁸

13. Komisija je leta 2007 uvedla preiskavo zaradi kršitve člena 81 ES in člena 53 Sporazuma EGP na trgu cevi za uporabo v pomorstvu.

5 — Glej sodbe KNP BT/Komisija (C-248/98 P, EU:C:2000:625, točka 71); Cascades/Komisija (C-279/98 P, EU:C:2000:626, točka 78); Stora Kopparbergs Bergslags/Komisija (C-286/98 P, EU:C:2000:630, točka 37) in SCA Holding/Komisija (C-297/98 P, EU:C:2000:633, točka 27) ter sklepne predloge generalne pravobranilke J. Kokott v zadevi ETI in drugi (C-280/06, EU:C:2007:404, točka 71).

6 — Glej sodbe Aalborg Portland in drugi/Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, EU:C:2004:6, točke od 356 do 359); ETI in drugi (C-280/06, EU:C:2007:775); Jungbunzlauer/Komisija (T-43/02, EU:T:2006:270); ArcelorMittal Luxembourg in drugi/Komisija (T-405/06, EU:T:2009:90) ter sodbi ArcelorMittal Luxembourg/Komisija in Komisija/ArcelorMittal Luxembourg in drugi (C-201/09 P in C-216/09 P, EU:C:2011:190), zoper kateri je bila vložena pritožba.

7 — Cevi za uporabo v pomorstvu se uporabljajo za natovarjanje plina ali naftnih derivatov iz plavajočih objektov (na primer boj, zasidranih na morju, ali plavajočih ploščadi za črpanje plina ali nafte) na tankerska plovila in nato za raztovarjanje teh proizvodov na druge plavajoče objekte ali objekte na kopnem.

8 — V teh sklepnih predlogih bom uporabljal ime Parker ITR tudi za obdobja, ko je podjetje pripadalo skupini Saiag in vmesni matični družbi ITR ter se je imenovalo ITR Rubber.

14. Komisija je v sporni odločbi ugotovila, da je enajst družb, med katerimi sta bili družbi Parker Hannifin Manufacturing (prej Parker ITR) in Parker-Hannifin (v nadaljevanju: skupaj: nasprotni stranki v postopku s pritožbo), v sektorju cevi za uporabo v pomorstvu znotraj Evropskega gospodarskega prostora (EGP) storilo enotno in trajajočo kršitev v različnih obdobjih med 1. aprilom 1986 in 2. majem 2007, pri čemer je kršitev zajemala razdelitev javnih razpisov, določitev cen, določitev kvot, določitev pogojev prodaje, geografsko razdelitev trgov in izmenjavo občutljivih informacij o cenah, obsegu prodaje in javnih razpisih.

15. Komisija je v navedeni odločbi ugotovila, da sta družbi Parker ITR in Parker-Hannifin sodelovali pri kartelu od 1. aprila 1986 do 2. maja 2007 (prva družba) oziroma od 31. januarja 2002 do 2. maja 2007 (druga družba). Družbi Parker ITR je bila naložena globa 25.610.000 EUR, od česar je bilo 8.320.000 EUR solidarno naloženih družbi Parker-Hannifin.

16. Komisija družb Pirelli, ITR in Saiag (nekdanje matične družbe in/ali predhodnice družbe Parker ITR) ni navedla med naslovnici odločbe, poleg tega pa jim ni naložila kazni, saj je njihova kršitev zastarala.

II – Izpodbijana sodba

17. Družbi Parker ITR in Parker-Hannifin sta 9. aprila 2009 vložili tožbo, primarno za razglasitev ničnosti sporne odločbe v delu, v katerem je zadevala njiju, in podredno za znižanje naložene globe. V utemeljitev tožbe sta navedli devet tožbenih razlogov.

18. Splošno sodišče je 17. maja 2013 z izpodbijano sodbo ugodilo prvemu delu prvega tožbenega razloga v zvezi s kršitvijo načela osebne odgovornosti in razglasilo ničnost člena 1(i) sporne odločbe, v delu, v katerem je bila z njim ugotovljena osebna odgovornost družbe Parker ITR za obdobje pred 1. januarjem 2002 (točke od 83 do 130). Splošno sodišče je posledično ugodilo tudi petemu in šestemu tožbenemu razlogu v zvezi z zvišanjem globe, naložene nasprotnima strankama v postopku s pritožbo, zaradi vodilne vloge, ki naj bi jo imela družba Parker ITR v obdobju od junija 1999 do septembra 2001 (točke 139, 140, 145, 146, 253 in 254 izpodbijane sodbe).

19. Splošno sodišče je druge tožbene razloge zavrnilo.

20. Splošno sodišče je ob izvajanju neomejene pristojnosti znižalo globo, naloženo družbi Parker ITR, s 25.610.000 EUR na 6.400.000 EUR. Znesek, za katerega se je štela družba Parker-Hannifin solidarno odgovorna, pa je znižalo za 100.000 EUR (in sicer na 6.300.000 EUR).⁹

III – Pritožba

21. Komisija v podporo svoji pritožbi navaja dva pritožbena razloga. Nasprotni stranki v postopku s pritožbo sta v odgovoru na pritožbo navedli trditve v zvezi z izračunom globe, če bi Sodišče ugodilo prvemu pritožbenemu razlogu.

9 — V točki 257 izpodbijane sodbe je navedeno: „Na podlagi navedenega je treba, prvič, člen 1(i) [sporne] odločbe v delu, v katerem se nanaša na kršitev, ki se družbi Parker ITR očita za obdobje pred januarjem 2002, razglasiti za ničn, drugič, znesek globe, naložene tej družbi, določiti na 6.400.000 EUR, pri čemer je družba Parker-Hannifin solidarno odgovorna za 6.300.000 EUR, ker družbi Parker-Hannifin solidarne odgovornosti ni mogoče pripisati za obdobje od 1. do 31. januarja 2002, in nazadnje, tretjič, tožbo v preostalem zavrniti.“

A – Prvi pritožbeni razlog: napačna uporaba sodne prakse v zvezi z gospodarsko kontinuiteto

1. Izpodbijana sodba

22. Splošno sodišče je po sklicevanju na sodno prakso v zvezi z osebno odgovornostjo (točke od 85 do 88) in gospodarsko kontinuiteto (točke od 89 do 98) v točkah 115, 116 in 121 izpodbijane sodbe razsodilo:

„115 Ugotoviti je treba, na eni strani, da je bila družba ITR Rubber od 27. junija 2001 do 31. januarja 2002 hčerinska družba v stoddstotni lasti družbe ITR, na drugi strani pa, da je prenos dejavnosti gumijastih cevi na družbo ITR Rubber začel učinkovati šele 1. januarja 2002, pri čemer nič v spisu Komisije ne dokazuje, da bi družba ITR Rubber pred tem dnevom opravljala kakršno koli dejavnost, zlasti dejavnost, povezano s cevmi za uporabo v pomorstvu. [...]

116 V teh okoliščinah bi morala za kršitev odgovarjati pravna oseba, ki je vodila zadevno podjetje v času, ko je bila ta kršitev storjena, to [sta] družba ITR in njena matična družba Saiag, čeprav je bilo za upravljanje dejavnosti, povezane s cevmi za uporabo v pomorstvu, na dan sprejetja odločbe o ugotovitvi kršitve, odgovorno drugo podjetje, v tem primeru Parker-Hannifin. Načela osebne odgovornosti namreč ne more ovreči načelo gospodarske kontinuitete, če, kot v obravnavani zadevi, podjetje, udeleženo v kartelu, in sicer družba Saiag in njena hčerinska družba ITR, del svojih dejavnosti prenese na neodvisno tretjo osebo in med odsvojiteljem in prevzemnikom – v obravnavani zadevi med družbo Saiag ali družbo ITR in družbo Parker-Hannifin – ni nikakršne strukturne povezave.

[...]

121 [...] ker je treba stališče Komisije o uporabi [načela] gospodarske kontinuitete samo pri prenosu sredstev družbe ITR na družbo ITR Rubber (in ne pri prenosu hčerinske družbe ITR Rubber na družbo Parker-Hannifin) zavriniti, odgovornosti skupine Saiag in družbe ITR na podlagi tega [načela] ni mogoče preložiti na družbo ITR Rubber. [...].“

2. Trditve strank

23. Komisija trdi, da je treba v obravnavanem primeru razločevati med dvema prenosoma sredstev: na prvem mestu, med prenosom znotraj skupine, v obravnavanem primeru znotraj skupine Saiag, znotraj katere so bila sredstva družbe ITR prenesena na družbo ITR Rubber, in, na drugem mestu, prenosom med skupinama, v obravnavanem primeru med skupinama Saiag in Parker-Hannifin, s tem ko je skupina Saiag skupini Parker-Hannifin prodala družbo ITR Rubber, ki je postala ITR Parker.

24. Splošno sodišče se je po navedbah Komisije v izpodbijani sodbi navezovalo samo na drugi prenos.

25. Komisija meni, da je prvi prenos potekal pod pogoji, zahtevanimi s sodno prakso, saj naj bi šlo za gospodarsko kontinuiteto. Opozarja, da v skladu s to sodno prakso, kadar dva subjekta (v obravnavanem primeru družbi ITR in ITR Rubber) tvorita gospodarsko enoto, dejstvo, da subjekt, ki je storil kršitev (družba ITR), še obstaja, samo po sebi ne preprečuje, da bi bil sankcioniran subjekt, na katerega je prenesel gospodarske dejavnosti (družba ITR Rubber). Po navedbah Komisije je tako izvajanje sankcije zlasti dopustno, kadar sta bila ta subjekta pod nadzorom iste osebe (v obravnavanem primeru Saiag) in sta glede na tesne gospodarske in organizacijske vezi uporabljala pretežno iste gospodarske smernice.

26. Po navedbah Komisije je datum, upošteven za presojo, ali gre za prenos sredstev znotraj skupine ali pa med neodvisnima podjetjema, datum samega prenosa sredstev. V obravnavanem primeru naj bi družbo ITR Rubber, to je hčerinska družba, na katero so bila sredstva prenesena, vsekakor ustanovila skupina Saiag/ITR, ko je bila pod njenim nadzorom.

27. Čeprav naj bi na ta datum vsekakor obstajale strukturne povezave, pa naj ne bi bilo nujno, da se povezave ohranijo celotno kršitveno obdobje. To, da družba ITR Rubber ni ostala v skupini Saiag ter da je med njeno ustanovitvijo in prodajo skupini Parker-Hannifin preteklo malo časa, naj ne bi imelo vpliva. Upoštevana naj ne bi bila niti okoliščina, da je bilo že ob ustanovitvi družbe ITR Rubber načrtovano, da bo prodana: da se ne bi ustvarila pravna negotovost, naj bi pri uporabi načela gospodarske kontinuitete vladala objektivna in jasna pravila, pri čemer njegova uporaba ne bi smela biti odvisna od subjektivnih namer ali dogodkov po prenosu.

28. Komisija dodaja, da ji v nasprotju s presojo Splošnega sodišča ni bilo treba pripisati odgovornosti za kršitveno ravnanje matičnima družbama Saiag in ITR. To, da je v eni od predhodnih zadev pripisala navedeno odgovornost matični družbi odsvojiteljici in ne hčerinski družbi, ki je bila predmet prenosa, naj ne bi bilo upošteveno, ker naj njena predhodna upravna praksa ne bi ustvarjala zavezujočega pravnega okvira za presojo zakonitosti aktov, ki jih sprejme pozneje. Komisija naj bi z odločitvijo v obravnavani zadevi, da odgovornost za kršitev pripiše družbi ITR Rubber kot gospodarski naslednici ITR, uporabila diskrecijsko pravico, ki naj bi ji bila priznana s sodno prakso. V zvezi s tem ugotavlja, da je naložitev globe družbi Parker ITR sicer res lahko znižalo vrednost naložbe, ki jo je opravila družba Parker-Hannifin, vendar naj se to tveganje ne bi razlikovalo od drugih tveganj pri nakupu družbe (na primer od tveganja, da je treba prevzeti okoljsko odgovornost) in proti katerim naj bi se bilo mogoče zaščititi z določitvijo ustreznih izjav o omejitvah odgovornosti v kupoprodajni pogodbi.

29. Komisija nazadnje navaja, da je bilo odgovornost za kršitev za celotno obdobje, v katerem so bila sredstva, ki so bila predmet kršitve in ki so bila povezana z njo, toliko bolj utemeljeno pripisati družbi Parker ITR, ker naj zaradi zastaranja sankcije ne bi bilo mogoče naložiti nekdanjemu imetniku sredstev, to je skupini Saiag/ITR. S tega vidika naj bi bila nezmožnost naložitve globe nekdanjemu upravljavcu zaradi zastaranja enakovredna položaju, v katerem bi ta upravljavec pravno prenehal obstajati ali bi opustil vsakršno gospodarsko dejavnost, kar naj bi bil primer, v katerem naj bi Sodišče zaradi zagotavljanja učinkovite uporabe konkurenčnega prava Unije izrecno potrdilo obstoj gospodarskega nasledstva.¹⁰

30. Družbi Parker Hannifin Manufacturing in Parker-Hannifin trdita, da Komisija napačno razlaga sodno prakso v zvezi z gospodarsko kontinuiteto. Nasprotni stranki v postopku s pritožbo v nasprotju s trditvijo Komisije navajata, da Sodišče v sodbi ETI in drugi (EU:C:2007:775) ni vzpostavilo mehničnega pravila, v skladu s katerim je pridobitelj zaradi gole pretekle strukturne povezave med odsvojiteljem in pridobiteljem dejavnosti, povezane s kršitvijo, samodejno odgovoren za tako kršitev. Sodišče naj bi izrecno razzsodilo, da je taka posledica mogoča, le če je dokazano, da sta bila odsvojitelj in pridobitelj med obstojem strukturne povezave pod dejanskim nadzorom iste osebe ter da sta uporabljala pretežno iste gospodarske smernice. Družbi Parker Hannifin Manufacturing in Parker-Hannifin dodajata, da je njuna razlaga potrjena s poznejšo sodbo ThyssenKrupp Nirosta/Komisija (C-352/09 P, EU:C:2011:191), v kateri naj se niti Komisija niti Sodišče ne bi sklicevala na strukturno povezavo, ki naj bi prvotno obstajala med družbo odsvojiteljico Thyssen Stahl in družbo pridobiteljico ThyssenKrupp Nirosta kot mogoči ali celo zadostni razlog, da bi se drugi subjekt štel za odgovoren za kršitveno ravnanje prvega.

¹⁰ — Komisija se sklicuje na sodbo ETI in drugi (EU: C:2007:775, točka 41).

31. Komisija naj v sporni odločbi sploh ne bi presojala, ali sta bili družbi ITR in ITR Rubber med kratkotrajno strukturalno povezavo, kot je zahtevano s sodbo ETI in drugi (EU:C:2007:775), pod nadzorom iste osebe ter sta glede na svoje tesne gospodarske in organizacijske povezave uporabljali pretežno iste gospodarske smernice. V sporni odločbi naj bi bilo navedeno le, da je bila družba ITR Rubber ob prenosu dejavnosti v zvezi s cevmi za uporabo v pomorstvu z družbe ITR nanjo v „stoodstotni lasti“ zadnje. V navedeni odločbi naj nikjer ne bi bila omenjena sodna praksa, v skladu s katero bi bilo mogoče domnevati, da matična družba izvaja odločilen vpliv na hčerinsko družbo v stoodstotni lasti. Če bi se poleg tega sporna odločba implicitno opirala na to domnevo, bi bila po navedbah nasprotnih strank v postopku s pritožbo kršena njuna pravica do obrambe, saj naj obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah ne bi nikjer jasno napotovalo nanjo.

32. Družbi Parker Hannifin Manufacturing in Parker-Hannifin iz navedenega sklepa, da Splošno sodišče – ker naj Komisija v sporni odločbi ne bi presojala, ali sta družbi ITR in ITR Rubber (postala Parker ITR) sestavljali eno samo podjetje v kratkem obdobju, ko sta bili strukturalno povezani – ni napačno uporabilo prava, s tem ko je ugotovilo, da družbe Parker ITR ni bilo mogoče šteti za odgovorno za ravnanje družbe ITR le zaradi takšne pretekle strukturalne povezave.

33. Nasprotni stranki v postopku s pritožbo nazadnje poudarjata, da so pravila o zastaranju objektivna pravila, katerih uporaba ni odvisna od subjektov, vpletenih v kršitev. Čeprav bi se ti subjekti lahko poskušali izogniti odgovornosti z odprodajo hčerinskih družb, pa, nasprotno, nimajo nadzora nad uporabo pravil o zastaranju. Komisija, naj bi torej s trditvijo, da je nezmožnost naložitve globe subjektu zaradi zastaranja enakovredna položaju, v katerem je upravitelj pravno prenehal obstajati ali je opustil vsakršno gospodarsko dejavnost, združila dva različna položaja.

3. Presoja

a) Uvod

34. Ta zadeva sledi zlasti sodbi ETI in drugi (EU:C:2007:775), v kateri je Sodišče ugotovilo obstoj gospodarske kontinuitete v okoliščinah, zelo podobnih tem v obravnavanem primeru. V navedeni zadevi so bila namreč znotraj skupine sredstva prenesena na hčerinsko družbo, ki je bila na novo ustanovljena, da bi se privatizirala in nato prodala, kot v obravnavanem primeru (in to brez kakršnega koli indica, da je šlo pri tem za zlorabo). Poleg tega se stranki v obravnavani pritožbi opirata na to sodbo, vendar v podporo nasprotnim trditvam.

b) Sodna praksa

35. Upoštevati je treba, da se konkurenčno pravo Unije uporablja za podjetja, katerih strukturalna, način financiranja, pravna oblika in lastništvo deležev se lahko skozi čas spreminjajo. Menim (tako kot Komisija), da ta okoliščina in potreba po prilagoditvi učinkovite uporabe konkurenčnega prava lahko utemeljita sprejetje odstopanja od načela osebne odgovornosti, zlasti v položajih, kakršen je bil obravnavan v zadevi, v kateri je bila izdana sodba ETI in drugi (EU:C:2007:775), ali v položaju iz obravnavane zadeve, v katerem bi bilo treba uporabiti načelo gospodarske kontinuitete.

36. Seveda, če eno podjetje prevzame drugo z nakupom njegovih delnic, navadno ne bo težav, saj *pravni subjekt* ostane isti (prenos pravnega subjekta). Težave pa bodo nastale, če prevzemnik kupi „posle“ drugega podjetja, vpletenega v kršitev, in če se prenesejo *sredstva* (prenos sredstev).¹¹

11 — Glej na primer Jones, A., in Sufirin, B., *EC Competition Law*, Oxford, 2004, str. 121.

37. Sodišče je v sodbi Komisija/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, EU:C:1999:356, točka 145) v zvezi z načelom gospodarske kontinuitete (katerega uporabo je družba Anic zahtevala zaradi prenosa svojih sredstev, ki jih je zadevala kršitev), razsodilo, da, „če družba Anic očita Splošnemu sodišču, da ji je pripisalo odgovornost za kršitev, čeprav je svojo dejavnost v zvezi s polipropilenom prenesla na družbo Monte, ne upošteva načela osebne odgovornosti in zanemarja odločilno okoliščino, izhajajočo iz sodne prakse Sodišča (glej v zvezi s tem sodbo Suiker Unie in drugi/Komisija (od 40/73 od 48/73, 50/73, od 54/73 do 56/73, 111/73, 113/73 in 114/73, EU:C:1975:174), točki 80 in 84), da tako imenovano [načelo] ‚gospodarske kontinuitete‘ lahko velja, le če bi pravna oseba, odgovorna za upravljanje podjetja, po storjeni kršitvi pravno prenehala obstajati. Iz navedenega izhaja tudi, da uporaba teh meril nikakor ne nasprotuje načelu pravne varnosti.“

38. Vendar samo dejstvo, da pravni subjekt, vpleten v kršitev, še naprej obstaja, ne izključuje nujno možnosti, da Komisija odgovornost pripiše subjektu, na katerega so se prenesle gospodarske dejavnosti.

39. Kot je Sodišče nedavno opozorilo v sodbi Versalis/Komisija (C-511/11 P, EU:C:2013:386), „se [v] skladu z ustaljeno sodno prakso konkurenčno pravo Unije nanaša na dejavnosti podjetij, pojem podjetje pa zajema vse subjekte, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na njihovo pravno obliko in njihov način financiranja. Kadar tak subjekt krši pravila o konkurenci, mora v skladu z načelom osebne odgovornosti sam odgovarjati za to kršitev.^[12] [...] Sodišče je že razsodilo, da *kadar dva subjekta sestavljata [gospodarsko enoto], dejstvo, da subjekt, ki je storil kršitev, še obstaja, samo po sebi ne preprečuje, da bi bil sankcioniran subjekt, h kateremu so bile prenesene njegove gospodarske dejavnosti*. Tako izvajanje sankcije je zlasti dopustno, kadar sta ta subjekta *pod nadzorom iste osebe in sta glede na tesne vezi, ki ju povezujejo na gospodarskem in organizacijskem področju, uporabljala v glavnem iste gospodarske smernice*“¹³ (moj poudarek). Splošno sodišče se v izpodbijani sodbi poleg tega sklicuje na enake pogoje uporabe načela gospodarske kontinuitete (točki 92 in 93).

40. Lahko razumem logiko, na kateri temelji ta sodna praksa: zaradi dolgotrajnosti kartelov in včasih preiskav Komisije je pomembno – v primerih gospodarske kontinuitete znotraj skupine (ki se lahko poleg tega zlorabi za izognitev odgovornosti) – preprečiti, da bi kršitev ostala nekaznovana, zlasti v skladu z načelom polnega učinka konkurenčnega prava Unije.

41. Splošno sodišče je v sodbi HFB in drugi/Komisija (T-9/99, EU:T:2002:70, točka 106) utemeljeno razsodilo, da „je v nekaterih okoliščinah mogoče kršitev pravil o konkurenci res naložiti gospodarskemu nasledniku pravne osebe, ki je kršitev storila, celo če ta pravna oseba ob sprejetju odločbe o ugotovitvi te kršitve ni prenehala obstajati, zato da spremembe, zlasti pravne oblike zadevnih družb, ne bi vplivale na polni učinek teh pravil“.¹⁴

42. Veliki senat Sodišča je v sodbi ETI in drugi (EU:C:2007:775, točke 40, 41 in 44) potrdil, da je mogoče uporabo načela gospodarske kontinuitete utemeljiti s potrebo po zagotovitvi, da imajo sankcije za kršitve konkurenčnega prava odvračilen učinek.

43. Sodišče je v točki 41 navedene sodbe opozorilo, da „bi se podjetja, če ni druge predvidene možnosti za naložitev sankcije drugemu subjektu od tistega, ki je storil kršitev, lahko izognila sankcijam [že s tem, da bi se] spremenila njihova istovetnost zaradi prestrukturiranja, prenosa ali drugih pravnih ali organizacijskih sprememb. Cilj kaznovanja ravnanj, ki so v nasprotju s pravili o konkurenci, in preprečevanja njihovih ponovitev z odvračilnimi sankcijami^[15] bi bil tako ogrožen.“. Sodišče v točki 42

12 — Sodišče se v zvezi s tem sklicuje na sodbo ETI in drugi (EU:C:2007:775, točki 38 in 39 ter navedena sodna praksa).

13 — Sodišče se sklicuje na sodbo ETI in drugi (EU:C:2007:775, točki 48 in 49 ter navedena sodna praksa, in sicer sodba Aalborg Portland in drugi/Komisija, EU:C:2004:6, točke od 355 do 358).

14 — Splošno sodišče se sklicuje na sodbo NMH Stahlwerke/Komisija (T-134/94, EU:T:1999:44, točka 127).

15 — Sodišče se v zvezi s tem sklicuje na to sodno prakso: sodbe ACF Chemiefarma/Komisija (41/69, EU:C:1970:71, točka 173); Showa Denko/Komisija (C-289/04 P, EU:C:2006:431, točka 61) in Britannia Alloys & Chemicals/Komisija (C-76/06 P, EU:C:2007:326, točka 22).

nadaljuje, da „kadar je subjekt, ki je kršil pravila o konkurenci, pravno ali organizacijsko spremenjen, ta sprememba nujno ne pomeni ustanovitve novega podjetja, ki ni odgovorno za ravnanja predhodnega subjekta v nasprotju s pravili o konkurenci, če iz gospodarskega gledišča med subjektoma obstaja istovetnost.“

44. Splošno sodišče je poleg tega v točki 51 sodbe Hoechst/Komisija (T-161/05, EU:T:2009:366) razsodilo, da „[z]aradi učinkovite uveljavitve pravil o konkurenci lahko [...] postane potrebno, da se kršitve v zvezi s kartelom izjemoma ne pripišejo prvotnemu, ampak novemu upravljavcu podjetja, ki sodeluje pri kartelu, če ga je mogoče dejansko šteti za naslednika prvotnega upravljavca, to je, če nadaljuje upravljanje podjetja, ki sodeluje pri kartelu“. Pri tem se Splošno sodišče sklicuje na točko 41 sodbe ETI in drugi (EU:C:2007:775).

c) Obravnavana zadeva

i) Splošno stališče

45. Čeprav je Splošno sodišče opozorilo (vendar brez globlje analize) na ustrezno sodno prakso v zvezi z gospodarsko kontinuiteto znotraj skupine, mislim, da je v obravnavani zadevi ni pravilno uporabilo.

46. Kot utemeljeno poudarja Komisija, je treba v obravnavanem primeru razločevati med dvema prenosoma sredstev (dve različni transakciji, vsaka s svojimi pravnimi posledicami¹⁶): na prvem mestu, med prenosom *znotraj skupine*, v obravnavanem primeru znotraj skupine Saiag, znotraj katere so bila sredstva družbe ITR prenesena na družbo ITR Rubber, in, na drugem mestu, prenosom *med skupinama*, v obravnavanem primeru med skupinama Saiag in Parker-Hannifin, s tem ko je skupina Saiag skupini Parker-Hannifin prodala družbo ITR Rubber, ki je postala družba ITR Parker.¹⁷

47. Izpodbijana sodba pa se je očitno nanašala samo na drugi prenos (glej na primer točki 116 in 121 navedene sodbe), pri čemer sta to razlago predložili tožeči stranki iz postopka na prvi stopnji, Splošno sodišče pa ji je pritrdilo. Splošno sodišče je s tem napačno uporabilo pravo, saj je napačno opredelilo dejansko stanje, kar je povzročilo napačno uporabo načela gospodarske kontinuitete. Splošno sodišče se namreč napačno opira na neobstoje strukturnih povezav po prenosu sredstev na družbo Parker ITR, in sicer med skupinama Saiag/ITR in Parker-Hannifin, čeprav so takšne povezave obstajale med družbo ITR in njeno hčerinsko družbo v stoddotni lasti družbe Parker ITR od prvega prenosa sredstev (znotraj skupine) do datuma drugega prenosa (med skupinama).

48. Po mojem mnenju se je prvi prenos izvedel v okoliščinah, zahtevanih s sodno prakso, da se obravnava kot primer gospodarske kontinuitete, zaradi katere je mogoče odstopati od načela osebne odgovornosti.

16 — Čeprav sta lahko dve transakciji ekonomsko medsebojno odvisni, namreč vseeno ni mogoče zanemariti prve ali šteti, da pravna odgovornost, izhajajoča iz prve transakcije, preneha, tako da se ipso facto prenese na drugo.

17 — Menim (tako kot Komisija), da predmet obravnavane zadeve očitno ni le prodaja pravnega subjekta, ki je sodeloval pri kršitvi; če bi bila družba ITR prodana kot pravni subjekt, bi odgovornost, ki bi bila še naprej vezana na ta subjekt v novi skupini, za preteklost izhajala iz sodbe Cascades/Komisija (EU:C:2000:626). Obravnavane zadeve ni mogoče predstaviti niti kot prodajo sredstev neodvisni skupini.

49. V skladu s sodno prakso¹⁸ namreč – kadar dva subjekta (v obravnavanem primeru družbi ITR in ITR Rubber) tvorita gospodarsko enoto – dejstvo, da subjekt, ki je storil kršitev (družba ITR), še obstaja, samo po sebi ne preprečuje, da bi bil sankcioniran subjekt, na katerega so bile prenesene gospodarske dejavnosti (družba ITR Rubber). Poleg tega je tako izvajanje sankcije zlasti dopustno, kadar sta bila ta subjekta pod nadzorom iste osebe (v obravnavanem primeru Saiag) ter sta glede na tesne gospodarske in organizacijske povezave uporabljala pretežno iste gospodarske smernice.

50. Pomembno je opozoriti, da so bila sredstva pri družbi ITR prenesena na subjekt (družbo ITR Rubber), ustanovljen znotraj samega podjetja, ki je storilo kršitev (družba ITR) v času svojega obstoja, tako da so bili pogoji gospodarske kontinuitete znotraj skupine izpolnjeni. Poleg tega s skupine Saiag/ITR na skupino Parker-Hannifin niso bila prenesena sredstva, temveč pravni subjekt (ITR Rubber). Naj dodam, da Komisija *glede na načelo gospodarske kontinuitete ni pripisala odgovornosti družbi Parker-Hannifin za obdobje pred pridobitvijo delnic družbe ITR Rubber.*

51. Sporna je torej samo *odgovornost same družbe ITR Rubber (ali Parker ITR)*, ki je pred njeno prodajo družbi Parker-Hannifin od svoje matične družbe ITR, članice skupine Saiag/ITR, prejela sredstva, ki so bila predmet kršitve. Po mojem mnenju je trditev Komisije, da je mogoče zaradi prenosa sredstev znotraj skupine pred prodajo hčerinske družbe v skladu s sodno prakso družbi ITR Rubber (ali Parker ITR) kot gospodarski naslednici znotraj skupine pripisati odgovornost za kršitveno ravnanje družbe ITR, pravilna. Ne glede na končne cilje skupine Saiag/ITR pri ustanovitvi družbe ITR Rubber je bil prenos notranja organizacijska sprememba,¹⁹ s katero se je dejavnost, opravljana znotraj kartela, prenesla na družbo ITR Rubber, ki je najprej pod tem imenom in nato pod imenom Parker ITR *še naprej opravljala to dejavnost in sodelovala pri kartelu najmanj šest let.* Z drugimi besedami, družba ITR Rubber (postala Parker ITR) je ostala odgovorna, pri čemer je za svojega novega lastnika povzročila novo odgovornost, ker je še naprej sodelovala pri kartelu. Poleg tega v nasprotju z dozdevnim mnenjem Splošnega sodišča prodaja pravnega subjekta ne more zadoščati za razveljavitev predhodne gospodarske kontinuitete.²⁰

ii) Podrobna analiza razlogovanja Splošnega sodišča

52. Če se vrnem k izpodbijani sodbi, lahko ugotovim, da je Splošno sodišče kar 48 točk namenilo načelu gospodarske kontinuitete (to so točke od 83 do 130 navedene sodbe). Vendar se mi zdi, da iz izpodbijane sodbe ni mogoče jasno razbrati, zakaj je Splošno sodišče izključilo odgovornost družbe ITR Rubber (po prenosu na skupino Parker-Hannifin postala družba Parker ITR) kot gospodarske naslednice družbe ITR.

53. Iz preučitve točk iz izpodbijane sodbe, navedenih v točki 22 teh sklepnih predlogov, se zdi, da je Splošno sodišče razmišljalo tako: (i) družba ITR Rubber je znotraj skupine Saiag obstajala samo sedem mesecev in je le kratko (en mesec) opravljala dejavnosti v zvezi s cevmi za uporabo v pomorstvu (točka 115); (ii) družba ITR Rubber je bila ustanovljena znotraj skupine Saiag samo zato, da bi se prodala tretjemu podjetju (to je skupini Parker) (točka 115); (iii) „v teh okoliščinah“ bi moral za kršitev za obdobje pred 1. januarjem 2002, ko so bile na družbo ITR Rubber prenesene dejavnosti,

18 — Glej sodbi Aalborg Portland in drugi/Komisija (EU:C:2004:6, točke od 356 do 359) ter ETI in drugi (EU:C:2007:775, točki 48 in 49). V obravnavanem primeru je upoštevana zlasti točka 359 sodbe Aalborg Portland in drugi/Komisija (EU:C:2004:6): „[v] zvezi s tem je Sodišče v navedeni sodbi Komisija proti Anic Partecipazioni (točka 145) res razsodilo, da je gospodarska kontinuiteta mogoča samo, če bi pravna oseba, ki je odgovorna za upravljanje podjetja, po storjeni kršitvi prenehala pravno obstajati. *Toda ta zadeva se je nanašala na obstoječi in poslujoči podjetji, pri čemer je prvo samo preneslo del svojih dejavnosti na drugo, poleg tega pa med njima ni bilo strukturne povezave. Vendar kot izhaja iz točke 344 te sodbe, to ne velja za obravnavani primer*“ (moj poudarek).

19 — Glej sodbo ETI in drugi (EU:C:2007:775, točke 41, 42 in 44).

20 — Prodajo spornih sredstev znotraj skupine Saiag in poznejšo prodajo pravnega subjekta Parker ITR novi skupini je treba namreč obravnavati kot ločena dogodka.

opravljane znotraj kartela, odgovarjati nekdanji upravljavec zadevnih dejavnosti (družba ITR in njena matična družba Saiag) (točka 116, prvi stavek, ter točki 118²¹ in 119²²); (iv) prenosa družbe ITR na družbo Parker-Hannifin, ki ga je skupina Saiag, torej ni mogoče obravnavati kot primer gospodarske kontinuitete (točka 116, drugi stavek).

54. V nadaljevanju bom analiziral dejstva in okoliščine, na katere se je oprlo Splošno sodišče pri zavrnitvi uporabe načela gospodarske kontinuitete.

– Kdaj naj bi obstajale strukturne povezave med odsvojiteljem in pridobiteljem? Ali bi moral odsvojitelj prenehati pravno obstajati?

55. Res je, da se sodba ETI in drugi (EU:C:2007:775, točka 50) nanaša na strukturne povezave med odsvojiteljem in pridobiteljem „pri [njunih] ravnanjih, ki so privedla do kršitve“.

56. Toda Sodišče je v sodbah v pritožbenem postopku že potrdilo obstoj gospodarske kontinuitete, čeprav so bila sredstva prenesena po prenehanju kršitve (kar podkrepi moje mnenje, da ni nujno, da so strukturne povezave obstajale celotno kršitveno obdobje), vendar so strukturne povezave med subjektoma odsvojiteljem in pridobiteljem obstajale *na datum sprejetja odločbe Komisije*.

57. Splošno sodišče je v sodbi Cimenteries CBR in drugi/Komisija²³ potrdilo status gospodarskega naslednika družbe Aalborg, ki je sredstva, s katerimi je družba Aktieselskabet Aalborg Portland-Cement Fabrik (AAPCF) storila kršitev, prejela ob svoji ustanovitvi leta 1990 (z učinkom za nazaj, s 1. januarjem 1990), kršitev pa je trajala od januarja 1983 do decembra 1988. Čeprav naj bi družba Aalborg trdila, da družba, ki je storila kršitev, „n[i] prenehala pravno obstajati, pri čemer je postala holdinška družba, ki je imela pod novim imenom v lasti 50 % delnic družbe Aalborg“ (točka 1334), je Splošno sodišče to trditev zavrnilo, ker naj bi bile spremembe del reorganizacije skupine, zato naj bi bilo mogoče šteti družbo Aalborg in storilca kršitve za gospodarsko enoto v smislu člena 81 ES in Komisija naj bi zato lahko „družbo Aalborg štela za odgovorno za [zadevne] dejavnosti družbe“ (točka 1335).

58. V pritožbenem postopku je Sodišče sodbo Splošnega sodišča v zvezi s tem potrdilo.²⁴

59. Družba Aalborg je poleg tega trdila, „da [je] ni mogoče šteti za odgovorno za dejavnosti kartela v preteklem obdobju, za katero ji je v odločbi Ciment, v nasprotju z [obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah], pripisana ta kršitev. Ker [ta družba] v času zadevnih sestankov še ni bila ustanovljena, ni sporno, da njenih predstavnikov ni bilo na sestankih, ki se štejejo za temeljne za kartel, ugotovljen v odločbi Ciment“ (točka 351 navedene sodbe Sodišča).

60. Sodišče pa je navedlo, da je pravno vprašanje to, ali dejstvo, da družba, ki je storila kršitev, „še obstaja[,] popolnoma in nujno izključuje možnost, da Komisija ukrepa zoper družbo Aalborg kot storiteljico kršitve z gospodarskega in organizacijskega vidika,“ in na to vprašanje odgovorilo nikalno, pri čemer je navedlo, da glede na gospodarsko identiteto podjetja pred in po spremembah ohranitev navedene družba kot pravnega subjekta „sama po sebi ni bila razlog za razglasitev ničnosti navedene odločbe“ (točka 358). Sodišče je priznalo, da je v sodbi Komisija/Anic Partecipazioni (EU:C:1999:356) navedlo, da gre za gospodarsko kontinuiteto, le če je pravna oseba, odgovorna za upravljanje podjetja,

21 — „Zato je morala Komisija ugotoviti, da sta bili skupina Saiag in družba ITR odgovorni za kršitev do 1. januarja 2002, in po potrebi tudi, da je ta kršitev zastarala, kot ji omogoča ustaljena sodna praksa [...]“.

22 — „Komisija pa v takih okoliščinah odgovornosti ni mogla pripisati družbi ITR Rubber za obdobje pred 1. januarjem 2002, torej dnevom, ko se je nanjo preneslo premoženje, vpleteno v kartelu.“

23 — T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 in T-104/95, EU:T:2000:77, točki 1334 in 1335 obrazložitve in točka 15 izreka.

24 — Sodba Aalborg Portland in drugi/Komisija (EU:C:2004:6, točke od 344 do 359).

pravno prenehala obstajati po storitvi kršitve, hkrati pa je poudarilo, da je šlo v zadevi, v kateri je bila sprejeta navedena sodba, za „dve obstoječi in poslujoči podjetji, pri čemer je eno samo preneslo del svojih dejavnosti na drugo, poleg tega pa med njima ni bilo strukturne povezave“ (točka 359),²⁵ medtem ko v obravnavanem primeru ni bilo tako.

61. To je bil tudi pristop Splošnega sodišča v sodbi Jungbunzlauer/Komisija (EU:T:2006:270, točki 131 in 132): „V zvezi z obdobjem pred prestrukturiranjem skupine Jungbunzlauer leta 1993 je treba ugotoviti, [...] da je bila do leta 1993 Jungbunzlauer GmbH odgovorna ne le za dejavnosti skupine na trgu citronske kisline, ampak tudi za vodenje vseh dejavnosti skupine. Ta zadnja naloga vodenja dejavnosti skupine, vključno z dejavnostmi na trgu citronske kisline, je bila leta 1993 prenesena na družbo Jungbunzlauer, ki je tako postala gospodarska naslednica Jungbunzlauer GmbH za vodenje dejavnosti skupine“ (moj poudarek), toda „dejstvo, da družba še naprej obstaja kot pravni subjekt, ne izključuje možnosti, da se z vidika konkurenčnega prava [Unije] del dejavnosti te družbe lahko prenese na drugo družbo, ki postane odgovorna za dejanja prve družbe.“

62. Podobno je bila v sodbi ArcelorMittal Luxembourg in drugi/Komisija²⁶ potrjena ugotovitev o gospodarski kontinuiteti, čeprav so bila sredstva prenesena na družbo ProfilARBED leta 1992, to je po prenehanju kršitve leta 1991.

63. Splošno sodišče je namreč v njej utemeljeno poudarilo (točka 36), da „[č]len 1 izpodbijane odločbe določa: ‚Podjetje, sestavljeno iz družb [ARBED, TradeARBED in ProfilARBED], je v nasprotju s členom 65(1) [PJ] sodelovalo pri več sporazumih in usklajenih ravnanjih, katerih predmet in posledica so bili določanje cen, dodelitev kvot in obsežna izmenjava informacij na trgu Skupnosti nosilcev. Sodelovanje tako sestavljenega podjetja pri teh kršitvah je ugotovljeno za obdobje od 1. julija 1988 do 16. januarja 1991,“ in (točka 111) da je „[v] obravnavanem primeru [...] ustanovitev družbe ProfilARBED leta 1992 kot hčerinske družbe v stoddostni lasti družbe ARBED za nadaljnje opravljanje ekonomskih in industrijskih dejavnosti družbe ARBED v sektorju nosilcev podoben primer kot primera, v katerih sta bili izdani sodbi Aalborg Portland in drugi proti Komisiji ter Jungbunzlauer proti Komisiji“ (moj poudarek).

64. To sodbo Splošnega sodišča je potrdilo Sodišče, ki je v točki 104 sodbe ArcelorMittal Luxembourg/Komisija in Komisija/ArcelorMittal Luxembourg in drugi (EU:C:2011:190) navedlo, da „[v] zvezi z argumentom družbe ARBED, da bi pripisovanje kršitve sestrski družbi privedlo do tega, da bi se tej družbi naložil sistem odgovornosti, ki je strožji od tistega, ki velja za matično družbo, je treba spomniti, da je v obravnavanem primeru Komisija to ravnanje pripisala sestrski družbi zato, ker je ta prevzela gospodarske dejavnosti matične družbe, in da ker je odgovornost sestrške družbe odvisna od odgovornosti matične družbe, sistem odgovornosti, naložen sestrski družbi, nikakor ni strožji od tega, ki se uporablja za matično družbo“ (moj poudarek).

65. Menim (tako kot Komisija), da bi drugačno stališče vodilo do samovoljnih ugotovitev, saj bi bila možnost pripisa odgovornosti za kršitveno ravnanje subjektu pridobitelju za obdobje pred prenosom odvisna od ohranitve strukturnih povezav z odsvojiteljem, s čimer bi bili rezultati glede na to, ali so se povezave prekinile malo pred prenehanjem kršitve ali po njem, bistveno drugačni.

66. Poleg tega je primerno spomniti, da je Sodišče priznalo, da je mogoče subjekt pridobitelja šteti za gospodarskega naslednika subjekta odsvojitelja, tudi če so strukturne povezave, ki so med njima obstajale celotno kršitveno obdobje (in torej na datum prenosa dejavnosti), na datum sprejetja odločbe že prenehale.²⁷

25 — Glej točko 39 teh sklepnih predlogov.

26 — EU:T:2009:90.

27 — Glej v zvezi s tem sodbo ETI in drugi (EU:C:2007:775, točka 50), v kateri Sodišče ni povzelo nasprotne analize, ki jo je predlagala generalna pravobranilka J. Kokott v točki 96 sklepnih predlogov (EU:C:2007:404, v skladu s katero morajo strukturne povezave še obstajati v trenutku izdaje odločbe).

67. Iz zgoraj navedene sodne prakse izhaja, da za uporabo načela gospodarske kontinuitete znotraj skupine ni treba, da je odsvojitelj pravno prenehal obstajati ter da so se strukturne povezave med odsvojiteljem in pridobiteljem ohranjale celotno kršitveno obdobje.

68. Po mojem mnenju je datum, upošteven za presojo, ali gre za prenos sredstev znotraj skupine ali pa med neodvisnimi podjetji, datum samega prenosa sredstev.²⁸ V obravnavanem primeru iz spisa izhaja, da je družbo ITR Rubber, to je hčerinsko družbo, na katero so bila prenesena sredstva, vsekakor ustanovila skupina Saiag/ITR, ko je bila navedena družba še pod njenim nadzorom.

69. Poleg tega je treba pripomniti, da se zdi, da nasprotni stranki v postopku s pritožbo v nasprotju z njunimi stališči na prvi stopnji zdaj priznavata,²⁹ da je mogoče ugotoviti gospodarsko kontinuiteto, čeprav ob sprejetju odločbe Komisije strukturnih povezav ni bilo več.³⁰

– Trajanje strukturnih povezav

70. Res je, da so strukturne povezave med družbama ITR in ITR Rubber obstajale le največ sedem mesecev, to je od 27. junija 2001 do 31. januarja 2002, kršitveno obdobje, na katero se nanaša sporna odločba, pa je trajalo od leta 1986 do leta 2007, in da je bila navedena odločba sprejeta leta 2009. Vendar zato nič manj ne drži, da so v obravnavani zadevi izpolnjeni pogoji, določeni s sodno prakso, za pripis odgovornosti družbi ITR Rubber (postala Parker ITR) kot gospodarski naslednici znotraj skupine za pretekla ravnanja družb ITR in Pirelli Treg od leta 1986.³¹ Na družbo ITR je odgovornost prenesla njena pravna in gospodarska predhodnica družba Pirelli Treg po svoji združitvi s tem subjektom leta 1990. Družba ITR je 27. junija 2001 ustanovila družbo ITR Rubber (postala Parker ITR) kot hčerinsko družbo v stoddotni lasti, zatem pa je nanjo 1. januarja 2002 prenesla sredstva, ki so bila predmet kršitve. Naj dodam, da je kot pravni subjekt družbo ITR Rubber ustanovila skupina Saiag/ITR, ne pridobitelj Parker-Hannifin, pri čemer so bila sredstva prenesena na družbo ITR Rubber, ko je bila še pod nadzorom skupine Saiag/ITR.³² Družbi ITR (odsvojitelj sredstev) in ITR Rubber (postala Parker ITR) (pridobitelj) sta imeli od 27. junija 2001 do prenosa družbe Parker ITR 31. januarja 2002 strukturne povezave, ki obstajajo med matično družbo in njeno hčerinsko družbo v stoddotni lasti, ter bile del istega podjetja (Saiag). Prenos sredstev, ki je začel učinkovati 1. januarja 2002, je bil torej izveden, ko so obstajale strukturne povezave.

71. Čeprav morajo na datum prenosa obstajati strukturne povezave, pa ni treba, da te povezave trajajo dolgo ali celotno kršitveno obdobje,³³ da bi bilo mogoče dva subjekta šteti za gospodarsko enoto za namene konkurenčnega prava Unije.³⁴ To, da družba ITR Rubber ni ostala v skupini Saiag in da je med njeno ustanovitvijo in njeno prodajo skupini Parker-Hannifin preteklo kratko obdobje, torej ne bi smelo imeti vpliva, še toliko bolj ker je družba Parker ITR po prenosu spornih sredstev še naprej sodelovala pri kartelu.³⁵ Opiranje na dogodke po prenosu sredstev (in dolžnost njihove preučitve) bi očitno povzročilo pravno negotovost.

28 — Glej sodbi Aalborg Portland in drugi/Komisija (EU:C:2004:6, točki 356 in 357) ter ETI in drugi (EU:C:2007:775, točke od 48 do 52).

29 — Glej točko 35 njenega odgovora na pritožbo pred Sodiščem.

30 — Glej točke 28, 29, 35 in 41 njenega odgovora na pritožbo pred Sodiščem in točko 59 izpodbijane sodbe, v skladu s katero „[t]ožeči stranki navajata, da novejša sodna praksa potrjuje, da se pri prenosu sredstev znotraj skupine teorija o gospodarskem nasledstvu lahko uporabi samo, če strukturne povezave med odsvojiteljem in pridobiteljem ob sprejetju odločbe Komisije o ugotovitvi kršitve še vedno obstajajo.“

31 — Glej točke od 370 do 373 obrazložitve sporne odločbe.

32 — Na podlagi tega nadzora, ki ga izvaja skupina Saiag/ITR nad zadevno dejavnostjo v tej skupini, je torej mogoče utemeljiti pripis odgovornosti družbi ITR Rubber (postala Parker ITR) na podlagi gospodarskega nasledstva, ki pomeni odstopanje od načela osebne odgovornosti.

33 — V zvezi s tem se Komisija opira na sodbi Aalborg Portland in drugi/Komisija (EU:C:2004:6) ter ArcelorMittal Luxembourg/Komisija in Komisija/ArcelorMittal Luxembourg in drugi (EU:C:2011:190, točka 104), v katerih je Sodišče na stopnji pritožbe potrdilo analizo Splošnega sodišča, ki je priznalo obstoj gospodarske kontinuitete, čeprav so bila sredstva prenesena po prenehanju kršitve.

34 — Glej na primer sodbo ETI in drugi (EU:C:2007:775, točka 48 in naslednje).

35 — Po navedbah Komisije se je namreč matična družba Parker-Hannifin, ko je izvedela za kršitev, vseeno odločila, da bo prikrila kartel v upanju, da ne bo razkrita.

72. Čeprav v sodni praksi ni veliko navedb o tem, koliko časa bi morale trajati strukturne povezave (v obravnavanem primeru so trajale sedem mesecev in ne le en mesec, kot zatrjujeta nasprotni stranki v postopku s pritožbo), vseeno poudarjam, da je bila v zadevi, v kateri sta bili izdani sodba Areva in drugi/Komisija (T-117/07 in T-121/07, EU:T:2011:69) in, v pritožbenem postopku, sodba Areva/Komisija (C-247/11 P in C-253/11 P, EU:C:2014:257),³⁶ matična družba (Areva Group) lastnica hčerinske družbe štiri mesece, kar se je štelo za dovolj dolgo obdobje za naložitev precejšnje globe, za katero se je matična družba štela solidarno odgovorna.

– V zvezi z okoliščino, da je bila družba ITR Rubber že od svoje ustanovitve namenjena prodaji in je bila prodana malo zatem?

73. Zdi se mi, da teh okoliščin ni treba upoštevati. Upoštevanje subjektivnega dejavnika, kakršen je cilj ustanovitve hčerinske družbe (točka 115 izpodbijane sodbe), bi namreč povzročilo pravno negotovost, ker je treba načelo gospodarske kontinuitete uporabljati glede na objektivna in jasna pravila ter ne more biti odvisno od subjektivnih namer.

74. Upoštevanje bolj ali manj oddaljenih gospodarskih ciljev, ki se jih želi doseči pri prenosu bi bilo tudi v nasprotju s pristopom, sprejetim v sodbi ETI in drugi (EU:C:2007:775), v kateri veliki senat Sodišča ni upošteval: (i) niti dejstva, da to, da so bile dejavnosti z Amministrazione autonoma dei monopoli di Stato (neodvisna uprava državnih monopolov, v nadaljevanju: AAMS) na družbo ETI prenesene zaradi njene poznejše privatizacije – to dejstvo ni izključilo gospodarske kontinuitete – (ii) niti okoliščine, da gospodarski predhodnik ni prenehal obstajati.

75. To, da je bila družba ITR Rubber ustanovljena samo zato, da bi prejela sporna sredstva, torej ne nasprotuje ugotovitvi o gospodarski kontinuiteti in ne omogoča veljavne izključitve odgovornosti družbe Parker ITR kot gospodarske naslednice družbe ITR. Navedeni položaj se ne razlikuje od položaja družbe ETI, ki je bila ustanovljena samo zato, da bi nadaljevala dejavnosti uprave AAMS, pri čemer je nacionalna zakonodaja, na podlagi katere je bila ustanovljena družba ETI, hkrati določala prenos poslovnih dejavnosti v sektorju tobaka z uprave AAMS na družbo ETI.

76. Sodišče je v sodbi ETI in drugi (EU:C:2007:775, točka 44)³⁷ poleg tega poudarilo, da je „[p]rav tako [...] neupoštevna okoliščina, da se za prenos dejavnosti niso odločili posamezniki, ampak zakonodajalec zaradi privatizacije. *Ukrepi prestrukturiranja ali reorganizacije podjetja, ki so jih sprejeli organi države članice, zato dejansko ne morejo ogroziti polnega učinka konkurenčnega prava Skupnosti*“ (moj poudarek).

77. Podobno je treba strukturne povezave med odsvojiteljem in pridobiteljem zadevnih sredstev, zlasti znotraj podjetja, ki je storilo kršitev, presojati neodvisno od dogodkov po prenosu, kakršna sta razpustitev podjetja ali prodaja hčerinske družbe pridobiteljice.

iii) Druga trditev nasprotnih strank v postopku s pritožbo: kakšna vrsta strukturne povezave?

78. Nasprotni stranki v postopku s pritožbo trdita, da Sodišče v sodbi ETI in drugi (EU:C:2007:775) ni vzpostavilo mehničnega pravila, v skladu s katerim bi bil pridobitelj zaradi preteklega obstoja gole strukturne povezave med odsvojiteljem in pridobiteljem dejavnosti, povezane s kršitvijo, samodejno odgovoren za tako kršitev. Sodišče naj bi izrecno razsodilo, da je taka posledica mogoča, le če je dokazano, da sta bila odsvojitelj in pridobitelj med obstojem strukturne povezave pod dejanskim nadzorom iste osebe ter da sta uporabljala pretežno iste gospodarske smernice.³⁸

36 — Sodišče je sodbo Splošnega sodišča delno razveljavilo, vendar ne v zvezi s tem.

37 — Glej tudi točko 95 sklepnih predlogov generalne pravobranilke J. Kokott v tej isti zadevi (EU:C:2007:404).

38 — Točka 49 te sodbe.

79. Opirata se na to, da se je Sodišče v navedeni sodbi seznanilo z obstojem strukturne povezave med zadevnima subjektoma (in sicer da sta bila v lasti istega javnega organa), vendar naj bi vseeno nacionalnemu sodišču prepustilo preverjanje, ali sta bila navedena subjekta „pod nadzorom“³⁹ navedenega organa, kar naj bi nacionalno sodišče sicer zanikalo.

80. Nasprotni stranki v postopku s pritožbo trdita, da Komisija v sporni odločbi sploh ni presojala, ali sta bili, kot je zahtevano s sodbo ETI in drugi (EU:C:2007:775), družbi ITR in ITR Rubber med kratkotrajno strukturno povezavo pod nadzorom iste osebe ter ali sta glede na svoje tesne gospodarske in organizacijske povezave uporabljali pretežno iste gospodarske smernice. V sporni odločbi naj bi bilo navedeno le, da je bila družba ITR Rubber ob prenosu dejavnosti v zvezi s cevmi za uporabo v pomorstvu z družbe ITR nanjo v „stodstotni lasti“ zadnje. V navedeni odločbi naj nikjer ne bi bila omenjena sodna praksa, v skladu s katero je mogoče domnevati, da matična družba izvaja odločilen vpliv na hčerinsko družbo v stodstotni lasti. Nasprotni stranki v postopku s pritožbo iz navedenega sklepatata, da Splošno sodišče – ker naj Komisija v sporni odločbi ne bi opravila presoje, ali sta družbi ITR in ITR Rubber (postala Parker ITR) sestavljali eno podjetje v kratkem obdobju, ko sta bili strukturno povezani – ni napačno uporabilo prava s tem da je ugotovilo, da družbe Parker ITR ni mogoče šteti za odgovorno za ravnanje družbe ITR le zaradi takšne pretekle strukturne povezave.

81. Poleg tega, da je bilo v zadevi ETI in drugi povsem sprejemljivo, da Sodišče nacionalnemu sodišču prepusti preverjanje, ali sta bili uprava AAMS (ki je prenesla svoje dejavnosti) in družba ETI (ki je bila njihov pridobitelj), ki sta bili v lasti istega javnega organa res pod nadzorom tega organa (te težave ni v obravnavanem primeru, v katerem sta strukturno povezani le družbi ITR in ITR Rubber), trditev nasprotnih strank v postopku s pritožbo ni prepričljiva, ker je Sodišče v sodbi Akzo Nobel in drugi/Komisija (C-97/08 P, EU:C:2009:536, točka 60) jasno razsodilo, da „[v] posebnem primeru, ko je matična družba stodstotna lastnica kapitala svoje hčerinske družbe, ki je kršila konkurenčna pravila Skupnosti, ta matična družba po eni strani lahko odločilno vpliva na ravnanje te hčerinske družbe,⁴⁰ po drugi strani pa obstaja ovrgljiva domneva, da ta matična družba dejansko odločilno vpliva na njeno ravnanje“.^[41]

82. Sodišče nato v točki 61 navedene sodbe nadaljuje, da „[v] teh okoliščinah za domnevo, da matična družba odločilno vpliva na poslovno politiko hčerinske družbe, zadostuje, da Komisija dokaže, da je ves kapital hčerinske družbe v lasti matične družbe. Komisija bo lahko tako matično družbo štela za solidarno odgovorno za plačilo globe, naložene njeni hčerinski družbi, razen če matična družba, ki mora to domnevo ovreči, ne predloži zadostnih dokazov, da njena hčerinska družba na trgu ravna samostojno“.^[42]

83. Nasprotni stranki v postopku s pritožbo se sklicujeta tudi na sodbo ThyssenKrupp Nirosta/Komisija (C-352/09 P, EU:C:2011:191), v kateri se niti Komisija niti Sodišče nista sklicevala na strukturno povezavo, ki je prvotno obstajala med odsvojiteljem družbo Thyssen Stahl in pridobiteljem družbo ThyssenKrupp Nirosta, kot mogoči in celo zadostni razlog, da bi se drugi subjekt štel za odgovoren za kršitveno ravnanje prvega.⁴³

39 — Pripomniti je treba, da nasprotni stranki v vlogah pred Sodiščem navajata, da je „Sodišče italijanskemu Consiglio di Stato prepustilo, da na podlagi merila *dejanskega nadzora*“, ki izhaja iz sodbe Sodišča, presodi, ali bi se lahko družba ETI štela za odgovorno za ravnanje AAMS“ (moj poudarek). Izraz, uporabljen v izvirni angleški različici njenega odgovora na pritožbo, je „actual control“. Toda tega izraza kot takega ni v angleškem prevodu sodbe ETI in drugi. V točki 51 te sodbe gre za to, da sta bili uprava AAMS in družba ETI „pod nadzorom“ zadevnega javnega subjekta, kar je bilo prevedeno v angleščino kot „AAMS and ETI were subject to the control of that public entity“.

40 — Sodišče se v zvezi s tem sklicuje na sodbo Imperial Chemical Industries/Komisija (48/69, EU:C:1972:70, točki 136 in 137).

41 — Sodišče se v zvezi s tem sklicuje na sodbi AEG-Telefunken/Komisija (107/82, EU:C:1983:293, točka 50) in Stora Kopparbergs Bergslags/Komisija (EU:C:2000:630, točka 29).

42 — Sodišče se v zvezi s tem sklicuje na sodbo Stora Kopparbergs Bergslags/Komisija (EU:C:2000:630, točka 29).

43 — Točka 153 te sodbe.

84. Po mojem mnenju navedena sodba ni upoštevna v obravnavanem primeru, ker v zadevi, v kateri je bila v pritožbenem postopku izdana sodba ThyssenKrupp Nirosta/Komisija (EU:C:2011:191), Sodišču ni bilo treba presojati, ali je lahko gospodarska kontinuiteta izhajala iz enega samega prenosa sredstev, temveč le o izjavi prevzemnika sredstev, da prevzame odgovornost za kršitveno ravnanje, povezano s temi sredstvi. Sodišče je v okviru pritožbe lahko odločilo le o tem, ali je bila presoja Splošnega sodišča (ki se je nanašala le na navedeno izjavo) pravilna ali ne.

d) Sklepna ugotovitev o prvem pritožbenem razlogu

85. Iz zgoraj navedenega izhaja, da lahko v zadevi, kakršna je obravnavana, gospodarska kontinuiteta v skladu s sodno prakso Sodišča obstaja med pravnima subjektoma, ki sta bila strukturno povezana, tudi če samo za kratko obdobje. Komisija se je zato upravičeno oprla na domnevo, da matična družba (ITR), ki ima v stoddstotni lasti hčerinsko družbo (ITR Rubber), dejansko odločilno vpliva na ravnanje svoje hčerinske družbe pri ugotovitvi, da sta bila odsvojitelj in pridobitelj sredstev „pod nadzorom iste osebe“ in sta uporabljala „pretežno iste gospodarske smernice“.⁴⁴

86. To je storila Komisija v točki 370 obrazložitve sporne odločbe, pri čemer je poudarila, da „sta družbi ITR SpA in ITR Rubber Srl ob prenosu imeli gospodarske povezave matične družbe in hčerinske družbe, ki je v njeni stoddstotni lasti“ in da „sta poleg tega pripadali istemu podjetju“.⁴⁵

87. Družba ITR je bila od 27. junija 2001 do 31. januarja 2002, to je sedem mesecev, stoddstotna lastnica delnic v družbi ITR Rubber. Zato je v skladu z ustaljeno sodno prakso obstajala zakonita domneva, da je prva družba odločilno vplivala na drugo.⁴⁶

88. Kot izhaja iz sodbe Akzo Nobel in drugi/Komisija (EU:C:2009:536) (glej točki 81 in 82 teh sklepnih predlogov), je bila torej trditev Komisije, v kateri se je oprla na domnevo stoddstotnega lastništva, v obravnavani zadevi pravilna.

89. Naj dodam, da sta imeli nasprotni stranki v postopku s pritožbo pravico ovreči domnevo o odločilnem vplivu, izhajajočem iz stoddstotnega lastništva kapitala, in zdi se, da sta to poskušali narediti v odgovorih na pritožbo pred Splošnim sodiščem. Oprli sta se zlasti na določbe pogodbe, ki sta jo decembra 2001 sklenili družbi Parker-Hannifin in ITR zaradi prenosa družbe ITR Rubber.

90. Navedeni stranki na stopnji pritožbe trdita tudi, da je bilo z več temi določbami družbi ITR prepovedano, da od sklenitve navedene pogodbe izvaja kakršen koli vpliv na družbo ITR Rubber.

91. Zadevna pogodba (dokument s 64 stranmi, ki vsebuje 12 poglavij, razdeljenih na več delov) je bila dejansko predložena Splošnemu sodišču v prilogi k tožbi,⁴⁷ ker pa je Splošno sodišče takoj izključilo obstoj gospodarske kontinuitete med družbama ITR in ITR Rubber, ni preučilo (nasprotujočih si) trditev iz tega dokumenta, ki so jih navedle nasprotni stranki v postopku s pritožbo in Komisija.

44 — Zanimivo je, da je bila družba Parker ITR v preiskavi kartela cevi za uporabo v pomorstvu v Združenih državah obtožena in da je priznala krivdo za kršitveno ravnanje iz leta 1999, to je tri leta pred pridobitvijo sredstev od družbe Parker. Glej DOJ Press Release, Italian Subsidiary of U.S.-Based Company Agrees to Plead Guilty for Participating in International Price-Fixing Conspiracy (16. februar 2010), http://www.justice.gov/atr/public/press_releases/2010/255258.htm. V Združenih državah pojem nasledstva odgovornosti ne vključuje niti pogoja gospodarske kontinuitete. Načeloma se (med drugim kazenska) odgovornost ob združitvi ali odkupu delnic ne zmanjša, temveč se ob združitvi prenese s prejšnjega subjekta na naslednjega. Glej v zvezi s tem dokument „EU Court Decision Significantly Reduces Cartel Fines in Marine Hose Investigation“, King & Spalding, 22. maj 2013, v katerem je navedena zadevna ameriška sodna praksa.

45 — Glej v zvezi s strukturnimi povezavami tudi točko 373 obrazložitve sporne odločbe.

46 — To je družba ITR dejansko sama priznala v dokumentu „Act of transfer of marine hose assets by ITR to ITR Rubber“ (Priloga 2 odgovora družbe Parker na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah), str. 420 prvostopenjske tožbe, ki se nanaša na družbo ITR kot na „attuale unico socio controllante“.

47 — Ta pogodba je bila predložena tudi med upravnim postopkom v prilogi k odgovoru na obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah.

92. Poleg tega menim, da v nasprotju s presojo Splošnega sodišča Komisiji ni bilo treba odgovornosti za kršitveno ravnanje pripisati matičnima družbama Saiag in ITR.

93. Po eni strani iz sodne prakse Unije⁴⁸ izhaja, da je lahko Komisija štela za odgovornega za kršitveno ravnanje gospodarskega predhodnika ali gospodarskega naslednika ali oba solidarno.⁴⁹

94. Po drugi strani to, da je Komisija v predhodni zadevi pripisala navedeno odgovornost matični družbi odsvojiteljici in ne hčerinski družbi, ki je bila predmet prenosa, ni upoštevno, ker njena predhodna upravna praksa ne ustvarja zavezujočega pravnega okvira za presojo zakonitosti aktov, ki jih sprejme pozneje.⁵⁰

95. Kot je upravičeno poudarila Komisija, je z odločitvijo v obravnavani zadevi, da odgovornost za kršitev pripiše družbi ITR Rubber kot gospodarski naslednici ITR, uporabila diskrecijsko pravico, ki ji je priznana s sodno prakso.⁵¹

96. Iz navedenega izhaja, da je treba izpodbijano sodbo razveljaviti v delu, v katerem je razsojeno, da je uporaba načela gospodarske kontinuitete v obravnavani zadevi izključena. Zadevo je zato treba vrniti v odločanje Splošnemu sodišču, da bi preučilo, ali so dokazi, ki sta jih predložili nasprotni stranki v postopku s pritožbo, zadostni za ovržbo domneve, da je družba ITR kot matična družba, ki ima v lasti sto odstotkov kapitala družbe ITR Rubber in pripada isti skupini kot ta matična družba, odločilno vplivala na ravnanje svoje hčerinske družbe, in trditve, ki sta jo podredno navedli nasprotni stranki v postopku s pritožbo, da bi bila kršena njuna pravica do obrambe, če bi se sporna odločba implicitno opirala na to domnevo, saj v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah ni bilo jasnega napotovanja nanjo.⁵²

97. Nazadnje je treba zavzeti stališče glede zadnje točke v okviru tega pritožbenega razloga. Nasprotni stranki v postopku s pritožbo poudarjata, da Komisija v svoji pritožbi ni izpodbijala točk izpodbijane sodbe, v katerih je Splošno sodišče sprejelo peti in šesti tožbeni razlog iz njune tožbe in rabsodilo, da je bila globa zmotno zvišana zaradi vodilne vloge, ki naj bi jo imeli (točke 139, 140, 145, 146, 253 in 254). Iz navedenega sklepata, da je izpodbijana sodba v zvezi s tem postala pravnomočna. Ta trditev očitno ni pravilna. Splošno sodišče namreč v navedenih točkah nikjer ni preučilo utemeljenosti trditev zoper vodilno vlogo družbe Parker ITR. Splošno sodišče je samo mehanično izpeljalo posledice iz svojih ugotovitev o neobstoju gospodarske kontinuitete. Razveljavitev, ki jo predlagam, zajema zadevne točke.

48 — Glej sodbi ArcelorMittal Luxembourg in drugi/Komisija (EU:T:2009:90, točke od 112 do 117 in navedena sodna praksa, ki jo je potrdilo Sodišče v pritožbenem postopku v sodbi ArcelorMittal Luxembourg/Komisija in Komisija/ArcelorMittal Luxembourg in drugi) in Hoechst/Komisija (EU:T:2009:366, točka 64, „naložitev odgovornosti novemu upravljavcu za kršitev, ki jo je storil prejšnji upravljavec, [je] možnost, in ne obveznost, ki jo sodna praksa v nekaterih okoliščinah daje Komisiji“).

49 — Sodišče je v svoji nedavni sodbi Dow Chemical in drugi/Komisija (C-499/11 P, EU:C:2013:482, točka 49 in navedena sodna praksa) poudarilo, da „ne obstaja ‚prioriteta‘, da Komisija globo naloži eni ali drugi izmed teh družb“, to je matični družbi ali njeni hčerinski družbi.

50 — Glej tudi točko 95 sklepnih predlogov generalne pravobranilke J. Kokott v zadevi ETI in drugi (EU:C:2007:404).

51 — Glej sodbi Erste Group Bank in drugi/Komisija (C-125/07 P, C-133/07 P in C-137/07 P, EU:C:2009:576, točka 82) in Team Relocations in drugi/Komisija (C-444/11 P, EU:C:2013:464, točki 159 in 160).

52 — Glej v zvezi s tem na primer sodbo Ballast Nedam/Komisija (C-612/12 P, EU:C:2014:193).

B – *Drugi pritožbeni razlog: kršitev načela ne ultra petita in načela prepovedi diskriminacije*

1. Izpodbijana sodba

98. Splošno sodišče je v skladu s svojo analizo tožbe in ob izvajanju neomejene sodne pristojnosti odločilo o končnem znesku globe, pri čemer je navedlo:

„250 V zvezi s tem je treba spomniti, da Splošno sodišče v okviru izvajanja neomejene sodne pristojnosti globe ne določi po natančnem aritmetičnem postopku. Poleg tega Splošno sodišče ni vezano na izračune Komisije, ampak mora opraviti svojo presojo in pri tem upoštevati vse okoliščine primera [...]

[...]

257 Na podlagi navedenega je treba, prvič, člen 1(i) [sporne] odločbe v delu, v katerem se nanaša na kršitev, ki se družbi Parker ITR očita za obdobje pred januarjem 2002, razglasiti za ničen, drugič, znesek globe, naložene tej družbi, določiti na 6.400.000 EUR, pri čemer je družba Parker-Hannifin solidarno odgovorna za 6.300.000 EUR, ker družbi Parker-Hannifin solidarne odgovornosti ni mogoče pripisati za obdobje od 1. do 31. januarja 2002, in nazadnje, tretjič, tožbo v preostalem zavrniti.“

2. Trditve strank

99. Komisija trdi, da je Splošno sodišče, s tem ko je za 100.000 EUR znižalo povišanje globe, ki se je zaradi trajanja uporabilo na znesek, za katerega je bila matična družba Parker-Hannifin solidarno odgovorna za plačilo globe, odločilo *ultra petita*. Družba Parker-Hannifin naj dejansko ne bi izpodbijala niti dejanskega trajanja svojega sodelovanja pri kršitvi (ki ga je Splošno sodišče poleg tega potrdilo v točkah 129 in 256 svoje sodbe) niti pripadajočega faktorja, uporabljenega pri izračunu zneska globe. Komisija v zvezi s tem opozarja, da Sodišče v sodbah KME Germany in drugi/Komisija ter Chalkor/Komisija⁵³ poudarja, da „izvajanje neomejene pristojnosti ne pomeni isto kot nadzor po uradni dolžnosti“ in da „mora razloge zoper [sporno odločbo] navesti tožeča stranka in predložiti dokaze v podporo tem razlogom“.

100. Komisija ugotavlja, da obrazložitev iz točke 257 izpodbijane sodbe v utemeljitev tega znižanja („ker družbi Parker-Hannifin solidarne odgovornosti ni mogoče pripisati za obdobje od 1. do 31. januarja 2002“) ni upoštevna, ker odgovornost družbe Parker-Hannifin v sporni odločbi ni bila ugotovljena za zadevno obdobje. Če se je Splošno sodišče želelo sklicevati na to, da je bilo sodelovanje hčerinske družbe Parker ITR pri kršitvi, kakršno je ugotovljeno v izpodbijani sodbi, en mesec daljše (od 1. januarja 2002) od kršitve družbe Parker-Hannifin (od 31. januarja 2002), ne bi smelo znižati globe, za katero se družba Parker-Hannifin šteje solidarno odgovorna, temveč zvišati znesek globe, naložene družbi Parker ITR.

101. Komisija poudarja, da v skladu s smernicami, ki jih je uporabila za izračun glob⁵⁴ in na katere se je sklicevalo Splošno sodišče v izpodbijani sodbi, s to enomesečno razliko v trajanju kršitve ob upoštevanju metode zaokroževanja,⁵⁵ ki se je uporabila za vse naslovnike sporne odločbe, ni mogoče utemeljiti znižanja globe za samo enega od teh naslovnikov. Splošno sodišče naj bi tako prekršilo načelo prepovedi diskriminacije. Moralo naj bi vsaj pojasniti, zakaj je pri družbi Parker-Hannifin odstopalo od navedenih smernic, česar pa ni storilo.

53 — C-389/10 P, EU:C:2011:816, točka 131, in C-386/10 P, EU:C:2011:815, točka 64.

54 — Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 (UL 2006, C 210, str. 2).

55 — V točki 24 Smernic je navedeno: „Obdobja, ki so krajša od šestih mesecev, se bodo štela kot polovica leta; obdobja, daljša od šestih mesecev in krajša od enega leta, se bodo štela kot polno leto.“

102. Nasprotni stranki v postopku s pritožbo najprej opozarjata, da Splošnemu sodišču ob izvajanju neomejene sodne pristojnosti načeloma ni bilo treba uporabiti metode za izračun globe, ki jo je uporabila Komisija, ker naj bi bila izpodbijana sodba izdana v postopku, ki naj bi zadeval samo nasprotni stranki v postopku s pritožbo.⁵⁶ Splošno sodišče naj bi poleg tega upoštevalo smernice pri izračunu zneska globe, naložene družbi Parker ITR.

103. Splošno sodišče naj bi v zvezi z delom globe družbe Parker ITR, za katero bi bila lahko družba Parker-Hannifin solidarno odgovorna, odločilo, da za to drugo družbo prizna znižanje zaradi upoštevanja tega, da je bilo njeno sodelovanje (kot matične družbe pri družbi Parker ITR) pri kršitvi en mesec krajše od neposrednega sodelovanja družbe Parker ITR. S tem pristopom je po navedbah nasprotnih strank v postopku s pritožbo edino mogoče spoštovati načelo prepovedi diskriminacije. Zvišanje globe, naložene družbi Parker ITR, kot je predlagala Komisija, naj bi pomenilo diskriminacijo družbe Parker ITR glede na druge naslovnike sporne odločbe. Ugotovitev, da je družba Parker-Hannifin odgovorna za znesek globe, enak tistemu, ki je naložen družbi Parker ITR, naj bi pomenila diskriminacijo družbe Parker-Hannifin, ker naj bi bilo njeno sodelovanje pri kršitvi krajše kot sodelovanje družbe Parker ITR.

3. Presoja

104. Menim, da je Splošno sodišče, s tem ko je za 100.000 EUR znižalo povišanje globe, ki se je zaradi trajanja uporabilo na znesek, za katerega je bila družba Parker-Hannifin solidarno odgovorna za plačilo globe, odločilo *ultra petita*.

105. Po eni strani sem podrobno obravnaval pomembnost in obseg neomejene sodne pristojnosti Splošnega sodišča v sklepnih predlogih v zadevi Telefónica et Telefónica de España/Commission (C-295/12 P, EU:C:2013:619), pri čemer je to moralo temeljito preučiti izračun globe. Splošno sodišče se namreč pri svojem preverjanju ne more opreti le na polje proste presoje Komisije, da bi opustilo izvedbo temeljitega nadzora nad uporabo prava in dejstvi v zvezi z naloženo globo, niti ne more zahtevati, naj Komisija pojasni spremembo svoje politike globe v posamezni zadevi.

106. Po drugi strani nič manj ne drži, da v skladu s sodno prakso „sodišče [Unije] ne sme odločiti *ultra petita* [...], razglasitev ničnosti ne sme prekoračiti tistega, kar zahteva tožeča stranka“.⁵⁷

107. Vendar je jasno, da družba Parker-Hannifin v obravnavanem primeru ni izpodbijala niti dejanskega trajanja svojega sodelovanja pri kršitvi (ki ga je Splošno sodišče, kot navaja Komisija, potrdilo v točkah 129 in 256 svoje sodbe, in sicer od 31. januarja 2002 do 2. maja 2007) niti ustreznega faktorja, uporabljenega pri izračunu globe (to je faktorja, povezanega s trajanjem).

108. Sodišče poleg tega v sodbah KME Germany in drugi/Komisija in Chalkor/Komisija⁵⁸ poudarja, da „izvajanje neomejene pristojnosti ne pomeni isto kot nadzor po uradni dolžnosti, in [opozarja], da je postopek pred sodišči Unije kontradiktoren. Razen razlogov javnega reda, kot je neobstoj obrazložitve izpodbijane odločbe, ki jih mora sodišče preizkusiti po uradni dolžnosti, mora razloge zoper izpodbijano odločbo navesti tožeča stranka in v utemeljitev teh razlogov predložiti dokaze.“

56 — Sodba Volkswagen/Komisija (C-338/00 P, EU:C:2003:473, točka 147).

57 — Sodba Komisija/AssiDomän Kraft Products in drugi (C-310/97 P, EU:C:1999:407, točka 52 in navedena sodna praksa). Glej tudi na primer sodbe Komisija/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (C-78/03 P, EU:C:2005:761, točke od 44 do 50); ENI/Komisija (C-508/11 P, EU:C:2013:289, točka 103) in Arkema/Komisija (C-520/09 P, EU:C:2011:619, točka 61 in navedena sodna praksa).

58 — EU:C:2011:816, točka 131, in EU:C:2011:815, točka 64.

109. Res je, da sta nasprotni stranki v postopku s pritožbo uspešno izpodbili vodilno vlogo kot oteževalno okoliščino zoper njiju, zaradi česar je Splošno sodišče prilagodilo globo (glej točke 145, 146 in 254 izpodbijane sodbe). Vendar menim, da Splošno sodišče ne more, niti v okviru izvajanja svoje neomejene pristojnosti, iz tega izpeljati možnosti, da spremeni druge vidike globe (v obravnavanem primeru faktor, povezan s trajanjem), *zoper katere tožeča stranka iz postopka na prvi stopnji ni navedla tožbenega razloga*.

110. Obrazložitev iz točke 257 izpodbijane sodbe⁵⁹ v utemeljitev tega znižanja („ker družbi Parker-Hannifin solidarne odgovornosti ni mogoče pripisati za obdobje od 1. do 31. januarja 2002“) poleg tega ni upoštevna, ker v sporni odločbi odgovornost družbe Parker-Hannifin ni bila ugotovljena za zadevno obdobje.

111. Tako kot Komisija menim, da Splošno sodišče – če se je želelo sklicevati na to, da je bilo sodelovanje hčerinske družbe Parker ITR pri kršitvi, kakršno je ugotovljeno v izpodbijani sodbi, za en mesec daljše (od 1. januarja 2002) od kršitve družbe Parker-Hannifin (od 31. januarja 2002) – ne bi smelo znižati globe, za katero se je družba Parker-Hannifin štela solidarno odgovorna, temveč zvišati znesek globe, naložene družbi Parker ITR. Ni namreč prav, da se zniža *neizpodbijani del* globe, naložene matični družbi, namesto da bi se zvišal *izpodbijani znesek globe*, naložene družbi Parker ITR.

112. V zvezi s trditvijo Komisije, da bi morale Splošno sodišče pojasniti, zakaj je odstopalo od navedenih smernic le pri enem naslovniku sporne odločbe, to je pri družbi Parker-Hannifin, se mi iz branja točke 250 izpodbijane sodbe zdi jasno, da je želelo Splošno sodišče „opraviti svojo presojo“ in da se dejansko ni čutilo zavezano smernicam.

113. Vendar, kot je opozoril generalni pravobranilec M. Poiares Maduro, „mora sodišče [Unije] pri izvrševanju neomejene pristojnosti spoštovati enake zakonske zahteve, kot veljajo za Komisijo, ko določa sankcijo“. Te obveznosti zajemajo zlasti obveznost obrazložitve.⁶⁰

114. V teh okoliščinah menim, da znižanje globe, naložene družbi Parker-Hannifin samo zato, ker „družbi Parker-Hannifin solidarne odgovornosti ni mogoče pripisati za obdobje od 1. [januarja] do 31. januarja 2002“ (točka 257 izpodbijane sodbe), ni zadostno obrazloženo.

115. Iz vseh teh razlogov je treba drugemu pritožbenemu razlogu ugoditi.

C – Izračun globe, če bi bil prvi pritožbeni razlog sprejet

116. Nasprotni stranki v postopku s pritožbo trdita, na prvem mestu, da Sodišče, če bi odločilo, da se znova izračuna znesek globe, te ne bi moglo zvišati zaradi oteževalnih okoliščin.

117. Na drugem mestu, nasprotni stranki v postopku s pritožbo trdita, da globa, za katero bi se lahko družba Parker ITR v primeru novega izračuna štela kot edina odgovorna, v skladu s členom 23(2) Uredbe št. 1/2003⁶¹ ne more presegati 10 % njenega prometa. Opozarjata, da sta bili do 31. januarja 2002 družbi Parker ITR (tedaj ITR Rubber) in Parker-Hannifin ločeni podjetji. Zato naj bi bila v sporni odločbi upoštevana solidarna odgovornost le za del (to je 8.320.000 EUR) celotne globe,

59 — Glej opombo 9 teh sklepnih predlogov.

60 — Sodba Archer Daniels Midland in Archer Daniels Midland Ingredients/Komisija (C-397/03 P, EU:C:2006:328, točka 60). Sodišče se v zvezi s tem sklicuje na sodbo Aalborg Portland in drugi/Komisija (EU:C:2004:6, točka 372). Glej tudi na primer sodbo Acerinox/Komisija (C-57/02 P, EU:C:2005:453), v kateri je Sodišče delno razveljavilo sodbo Splošnega sodišča zaradi pomanjkljive obrazložitve. Glej tudi člen 36 Statuta Sodišča, ki določa, da „so sodbe obrazložene“. Glej med drugim sodbo Svet/de Nil in Impens (C-259/96 P, EU:C:1998:224, točka 32) ter sklepa Meyer/Komisija (C-151/03 P, EU:C:2004:381, točka 72) in L/Komisija (C-230/05 P, EU:C:2006:270, točka 83).

61 — Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil o konkurenci iz členov 81[ES] in 82[ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205).

naložene družbi Parker ITR (to je 17.290.000 EUR). Iz istega razloga naj bi bilo treba v sporni odločbi pri določitvi 10-odstotne zgornje meje, ki se uporabi za znesek globe, za katero je družba Parker ITR edina odgovorna, upoštevati promet družbe Parker ITR v letu 2008 (to je 9.304.570 EUR) in ne konsolidiranega prometa skupine Parker.

118. Utemeljevanje nasprotnih strank v postopku s pritožbo v pritožbi je enako njenemu osmemu tožbenemu razlogu v postopku na prvi stopnji, ki ga je Splošno sodišče preučilo in zavrnilo (glej točki 227 in 228 izpodbijane sodbe). V točki 228 je navedeno: „Ker je bil prvi tožbeni razlog sprejet, je osmi tožbeni razlog v delu, v katerem se nanaša na obdobje kršitve pred 1. januarjem 2002, to je na obdobje trajanja kršitve družbe ITR, brezpredmeten. Po drugi strani pa v delu, v katerem se nanaša na obdobje kršitve po 1. januarju 2002, ni utemeljen, ker sta bili družbi Parker ITR in Parker-Hannifin v tem celotnem obdobju, razen enega meseca, gospodarska enota, odgovorna za sankcionirano kršitev. Zato bi bilo mogoče zgornjo mejo globe izračunati na podlagi celotnega prometa tega podjetja, to je vseh njegovih delov.“

119. Res je, da sem v sklepnih predlogih v zadevi YKK in drugi/Komisija (C-408/12 P, EU:C:2014:66, točke od 96 do 145) po podrobni analizi ugotovil, „da je Splošno sodišče kršilo člen 23(2) Uredbe št. 1/2003, kajti za prvo obdobje bi bilo za ‚podjetje, udeleženo pri kršitvi‘ treba šteti le hčerinsko družbo (YKK Stocko) in zato bi bilo treba pri izračunu 10-odstotne zgornje meje upoštevati njen promet, ne pa prometa skupine“. Generalna pravobranilka E. Sharpston je v sklepnih predlogih v zadevi Gascogne Sack Deutschland/Komisija (C-40/12 P, EU:C:2013:361, točke od 71 do 90) ugotovila enako.

120. Vendar pa se nasprotni stranki v postopku s pritožbo v obravnavanem primeru ne moreta sklicevati na te trditve, ker nista vložili pritožbe – niti nasprotne – zoper točki 227 in 228 izpodbijane sodbe, v katerih je Splošno sodišče odločilo o tem.

121. V zvezi s tem je treba spomniti, da lahko v skladu s členom 172 Poslovnika, ki je začel veljati 1. novembra 2012, vsaka stranka v zadevi pred Splošnim sodiščem, na katero se nanaša pritožba, ki ima interes za ugoditev pritožbi ali njeno zavrnitev, v dveh mesecih od vročitve pritožbe vloži odgovor nanjo. Člen 176(1) navedenega poslovnika poleg tega določa, da lahko stranke iz navedenega člena 172 v enakem roku, kot je določen za vložitev odgovora na pritožbo, vložijo nasprotno pritožbo. Člen 176(2) navedenega poslovnika nazadnje določa, da se nasprotna pritožba vloži z ločeno vlogo, ki ni odgovor na pritožbo.

122. Sodišče je med obravnavo nasprotni stranki v postopku s pritožbo vprašalo, zakaj nista vložili nasprotne pritožbe. Odgovorili sta, da zato, ker v sodbi Splošnega sodišča ni bilo nobene ugotovitve, ki bi jo bilo mogoče izpodbijati, ker Splošno sodišče ni nikjer odločilo, kateri promet je treba upoštevati za izračun globe, saj naj bi Splošno sodišče v točki 229 izpodbijane sodbe razsodilo: „[k]er je bil prvi tožbeni razlog sprejet, ni treba preučiti še drugih očitkov glede kršitve načela osebne odgovornosti in sorazmernosti ter neobstoja obrazložitve v delu, v katerem se nanašajo na vpliv upoštevanja obdobja pred 1. januarjem 2002 v izpodbijani odločbi.“

123. Toda ta trditev očitno ni pravilna. Iz točke 120 teh sklepnih predlogov jasno izhaja, da je Splošno sodišče vsekakor odločilo o zadevnem vprašanju, kar je med drugim razvidno iz izreka izpodbijane sodbe.

124. Vsekakor sta nasprotni stranki v postopku s pritožbo v odgovoru na pritožbo petnajst točk (od 83 do 97) namenili trditvi, da „[n]asprotni stranki v postopku s pritožbo, če se kljub trditvam, navedenim zgoraj v naslovu II, prvi pritožbeni razlog sprejme in Sodišče odloči, da se znova izračuna znesek globe, trdita: (i) da ni mogoče uporabiti nobenega zvišanja zaradi oteževalnih okoliščin iz razlogov, navedenih zgoraj, in (ii) da globa, za katero se družba Parker ITR šteje edina odgovorna, ne more preseči 10 % njenega prometa“. To jasno kaže, da sta se med branjem pritožbe Komisije v tej zadevi zavedali možnosti, da lahko Sodišče navedeni pritožbi ugodi in da Splošno sodišče zato presojo iz prvega

tožbenega razloga, predloženega pred Splošnim sodiščem, razveljavi. Zato sta navedli vse te trditve v točkah od 83 do 97 odgovora na pritožbo. Vendar, kot sem pojasnil zgoraj, če sta nasprotni stranki želeli znova navesti svoj pritožbeni razlog, sta to lahko v skladu s Poslovníkom storili le v nasprotni pritožbi, namesto da bi samo navedli svoje trditve v odgovoru na pritožbo.

125. Ker nasprotni stranki v postopku s pritožbo nista vložili nasprotne pritožbe z ločeno vlogo, ki ni odgovor na pritožbo, je treba njune trditve, navedene zgoraj, zavreči kot nedopustne.⁶²

IV – Predlog

126. Sodišču zato predlagam, naj:

- razveljavi sodbo Splošnega sodišča Evropske unije Parker ITR in Parker-Hannifin/Komisija (T-146/09, EU:T:2013:258) v delu, v katerem je to sodišče razsodilo, da je bila uporaba načela gospodarske kontinuitete v obravnavani zadevi izključena, in izključilo zvišanje globe, naložene družbi Parker ITR Srl, ki jo je uporabila Evropska komisija pri izračunu globe zaradi vodilne vloge, ki jo je imela ta družba v kartelu;
- zadevo vrne v odločanje Splošnemu sodišču, da bi preučilo, ali so dokazi, ki sta jih predložili družbi Parker Hannifin Manufacturing Srl in Parker-Hannifin Corp., zadostni za ovržbo domneve, da je družba ITR Spa kot matična družba, ki je imela v lasti sto odstotkov kapitala družbe ITR Rubber in je pripadala isti skupini kot ta družba, odločilno vplivala na ravnanje svoje hčerinske družbe;
- ugotovi, da je Splošno sodišče, s tem ko je za 100.000 EUR znižalo povišanje globe, ki se je zaradi trajanja uporabilo na znesek, za katerega je bila družba Parker-Hannifin solidarno odgovorna za plačilo globe, odločilo *ultra petita*;
- ugotovi, da Splošno sodišče znižanja globe, naložene družbi Parker-Hannifin samo zato, ker „družbi Parker-Hannifin solidarne odgovornosti ni mogoče pripisati za obdobje od 1. [januarja] do 31. januarja 2002“, ni zadostno obrazložilo, in
- odločitev o stroških pridrži.

62 — Tožeči stranki nikakor nista niti izpodbijali točk 227 in 228 izpodbijane sodbe.